

Επέτειος απελευθέρωσης Θεσσαλονίκης 30 Οκτωβρίου 1944 (Στέλιος Κούκος)

/ [Πεμπτούσια](#)

Image not found or type unknown

Η 12η Οκτωβρίου και η 30ή Οκτωβρίου 1944, ημερομηνίες αποχώρησης των γερμανικών ναζιστικών στρατευμάτων από την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη αντίστοιχα, μου μοιάζουν περισσότερο με μια θλιβερή επέτειο. Όχι βεβαίως για το χαρμόσυνο γεγονός της απελευθέρωσης, αλλά για όσα προηγήθηκαν και όσα ακολούθησαν. Και σίγουρα οι Θεσσαλονικείς την απελευθέρωσή τους την πανηγύρισαν έξαλλα - εκτός φυσικά από εκείνους που είχαν λερωμένη τη φωλιά τους...

Οι γερμανικές ναζιστικές ορδές, αλλά και οι βούλγαροι σύμμαχοί τους στην Ανατολική Μακεδονία και τη Θράκη, εγκατέλειψαν την Ελλάδα αφήνοντας πίσω τους μια λεηλατημένη και κατεστραμμένη χώρα. Η ανθρωπιστική καταστροφή που

προκάλεσαν κατά τη διάρκεια της αδυσώπητης κατοχής τους ήταν πλήρης – κατέστρεφαν την Ελλάδα μέχρι την τελευταία στιγμή της εξευτελιστικής για αυτούς αποχώρησης. Κατά τη διάρκεια της στυγνής κατοχής τους κυριάρχησαν ο ευτελισμός της ανθρώπινης ύπαρξης, η εξαθλίωση, η πείνα και ο θάνατος. Δημιούργημά τους και οι δωσίλογοι, οι μαυραγορίτες, τα τάγματα ασφαλείας... Φαινόμενα τα οποία διαμορφώθηκαν, εξελίχθηκαν και έδρασαν απανθρωπιστικά, αντικοινωνικά, ανθελληνικά και αντεθνικά. Δεν χωράει ανθρώπου νους τη συμμετοχή ελλήνων “παλικαράδων” σε ωμότητες και θηριωδίες εναντίον αμάχων, ηλικιωμένων, γυναικόπαιδων, νηπίων, ιερωμένων! Η ιστορία του ολοκαυτώματος του Χορτιάτη είναι γνωστή στους παροικούντες την ευρύτερη περιοχή... (παρόλο που η ύπαρξη νεοναζιστικού μορφώματος στις μέρες μας και Ελλήνων οι οποίοι το στέλνουν στη Βουλή γεννά αμφιβολίες, και μάλιστα για το πατριωτικό τους ήθος).

Αλλά αν συνέβαιναν μόνο αυτά κατά την περίοδο της ναζιστικής και φασιστικής επικράτησης στη χώρα μας, τότε δεν θα μιλούσαμε για κατοχή αλλά για παράδοση. Και κάτι τέτοιο δεν προκύπτει από πουθενά. Αντιθέτως, μέσα στα δύσκολα εκείνα χρόνια οι Έλληνες δεν έδειξαν δουλοπρέπεια και υποταγή, αλλά αντιστάθηκαν ποικιλοτρόπως και ηρωικά. Και με το ντουφέκι και με τα γράμματα και με τις τέχνες και με ποικίλες δράσεις προσφοράς και αλληλεγγύης. Πολλοί μάλιστα, ιδιαίτερα νέοι άνθρωποι, μιλώντας για τα δύσκολα αυτά χρόνια ανέφεραν πως έζησαν μέρες ανάτασης.

Αλλά ας έλθουμε στη Θεσσαλονίκη που, όπως αναφέρει ο Γιώργος Ιωάννου, ανήμερα του πολιούχου της, Αγίου Δημητρίου, αρχίζει σιγά σιγά να απελευθερώνεται, και πρώτα πρώτα η Άνω Πόλη. Να μια σύμπτωση που μας παραπέμπει στην απελευθέρωση του 1912...

Υπάρχει όμως και μια άλλη φαινή σύμπτωση, που φώτισε, ψυχαγώγησε και έδωσε κουράγιο σε ολόκληρη τη σκλαβωμένη πόλη τόσο επί οθωμανικής όσο και επί γερμανικής κατοχής. Πρόκειται για τη βύθιση του τουρκικού πολεμικού σκάφους “Φετχί Μπουλέντ” από τον Βότση, στην πρώτη περίπτωση, και για την πυρπόληση μιας αποθήκης πυρομαχικών στο λιμάνι, κατά την απελευθέρωση από τα ναζιστικά στρατεύματα, που προσέφερε στους Θεσσαλονικείς “ένα σπάνιο και πανάκριβο θέαμα”. Και μέσα στο πασχαλινό αυτό σκηνικό, λίγο μετά οι κάτοικοι της πόλης πανηγύρισαν την απελευθέρωση με το “Χριστός Ανέστη”!

Ίσως όμως οι ευτυχείς συμπτώσεις και συγκυρίες για τη Θεσσαλονίκη να σταματούν εδώ, αφού η πόλη στην πραγματικότητα πλέον είχε ξεκληριστεί. Όλοι οι Έλληνες Εβραίοι της πόλης -πολλοί είχαν πολεμήσει και κατά την ιταλική επίθεση- ήταν απόντες από τον μεγάλο πανηγυρισμό! Και αλίμονο θα παρέμεναν εσαεί απόντες και ένα διαρκές στίγμα στον δυτικό πολιτισμό. Τα δυνατά μυαλά της ναζιστικής Γερμανίας χρησιμοποίησαν τον ορθολογισμό για τον πιο τέλειο ανορθολογισμό. Για την καταστροφή και τον πλήρη αφανισμό ενός γένους! Όπως και ποικίλων άλλων “υπανθρώπων”!

Κάποιος όμως που δεν γνωρίζει τα ενδιάμεσα ιστορικά γεγονότα θα αναρωτιόταν και πού βρίσκονταν οι οθωμανοί Θεσσαλονικείς, οι οποίοι το 1912 είχαν

παραδώσει τη Θεσσαλονίκη στην Ελλάδα. Μήπως κι εκείνοι δεν είχαν πέσει θύματα της ίδιας “ορθολογιστικής” γενοκτονικής και εκκαθαριστικής πολιτικής και θηριωδίας; Η μικρασιατική καταστροφή είχε φέρει την έξοδο του ελληνικού πληθυσμού από τις εστίες τους και την ανταλλαγή τους με τους μουσουλμανικούς πληθυσμούς της Ελλάδας.

Αλλά και τα χρόνια της επαύριον της απελευθέρωσης της Θεσσαλονίκης και της Ελλάδας δεν ήταν και τα καλύτερα για τους Έλληνες. Όπως είναι άλλωστε γνωστό, σε έναν εμφύλιο δεν υπάρχουν νικητές και νικημένοι.

Γι’ αυτό και η απελευθέρωση αυτή, πέρα από τη χαρά, τον ηρωισμό και την αλληλεγγύη που περιέχει, κουβαλά μέσα της επίσης πολύ πόνο και θλίψη. Για τα πριν και τα μετά! Το βάρος όμως πέφτει πάντα σ’ εμάς και στο πώς αξιοποιούμε όλες αυτές τις εμπειρίες για το ευρύτερο κοινό καλό.